

Exposició

Escoles d'ahir

Testimonis i empremtes

Salons de Foment d'Agricultura, Indústria i Comerç.

Gandia, novembre de 2009

VNIVERSITAT ID VALÈNCIA [Q?] Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació
Dept. d'Educació Comparada i Història de l'Educació

Coordinació

Ma del Carmen Agulló Díaz

Alejandro Mayordomo Pérez

Gabriel García Frasset

Mestres

Alumnes

Les escoles

Escoles públiques, Alpuente

Escoles públiques, Misseros

C. P. "Beata Isidre" Benigüsim

G. E. "Joan Costa" Actual EU Magisteri, extensió Ontinyent

C. P. "Cervantes" Sueca

G. E. "Millo Bruchetti" Xàtiva

G. E. "Cervantes" València

G. E. "Santísimo Cristo" Gata de Gorgos

Escoles Graduals, Benissa

G. E. "Glòria Navarro" Navolles

C. P. "Sant Francesc de Borja" (abans Joan Costa) Gandia

C. P. "Cortázar" Sueca

G. E. "Rosario Moreno" Terrateig

C. E. Especial "Pla de la Mosquita" Xàtiva

Aula de la IIª República

Aula de la II^a república

La Constitució republicana recollia l'anhel d'una escola pública, laica, activa, unificada i solidària. Les aules de les escoles creades pertot arreu arplegaven aquest esperit, i una orientació dirigida a renovar les pràctiques educatives en un espai presidit per la ciència, la raó, l'activitat i la llibertat. ♪

Al·legoria de la II^a República. ♪
Donació de Ramón Coll. Montaverner. ♪

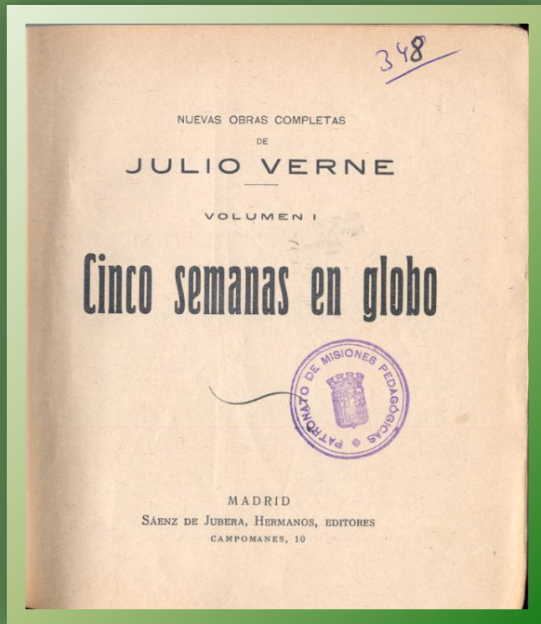
Aula de la II^a república

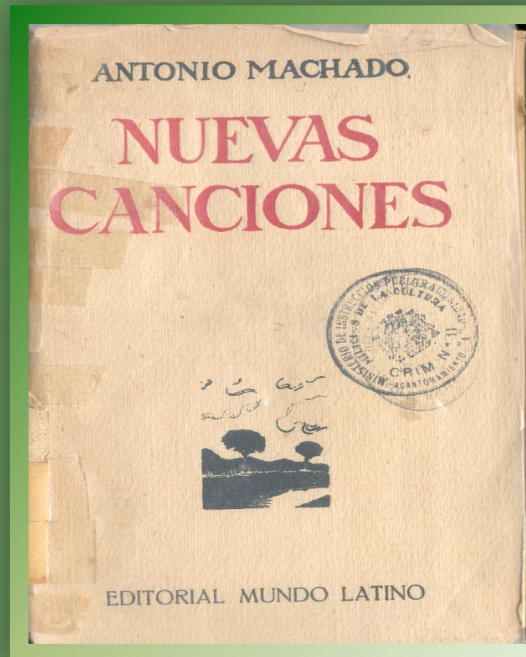
La Secció de Biblioteques, destinada al foment de la lectura, depenia del *Patronato de Misiones Pedagógicas*, creat en abril de 1931. ♪ A través seu es repartiren, de manera gratuïta, biblioteques escolars compostes per 100 títols entre els quals hi havia obres destinades a la lectura infantil, i d'altres, de caire pedagògic, per a la formació contínua del Magisteri, especialment el rural.

Aula de la II^a república

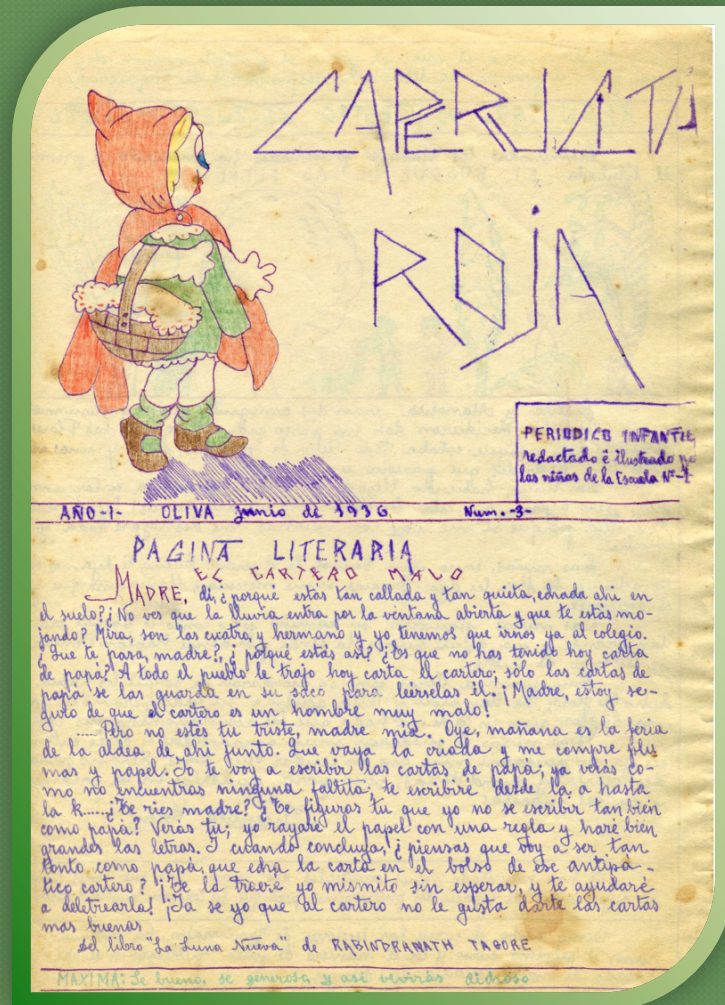

Biblioteca .Col·legi Públic
Sant Josep de Calasanc.
Aiolo de Malferit ♪
♪

LLANO, Alberto,
*Compendio de Historia
de España*. Seix Barral.
Barcelona, 1932.
Col·lecció José López
Fernández. ♪
♪

Racó Freinet

Les tècniques del mestre francès Celestin Freinet trobaren una gran acollida a les nostres escoles. Les passejades a l'aire lliure, la correspondència entre l'alumnat, les tècniques d'impressió i, per damunt de tot, la cooperació, foren una realitat quotidiana per a molts xiquets i xiquetes valencians. ♪

Quadern original de "Caperucita Roja" realitzat mitjançant "coca de gelatina". Escola de xiquetes d'Oliva. Mestra Carmen Valero. Donació José Luis Fiol Valero. ♪

Caixa tecnològica de l'editorial Dalmau-Carles sobre "El papel y el libro".
Col·legi "San Francesc de Borja".
Gandia.

Caixa química.
Col·legi Cervantes. València.

Aula del franquismo

Aula del franquisme

- El franquisme intentarà edificar un nou ordre educatiu que presentarà tres concepcions successives al llarg del temps: una primera, centrada en la preocupació ideològica; una altra, de caire *desarrollista*; i una tercera, que redueix la reforma educativa a la seua vessant tecnocràtica.♪
- D'eixa manera l'escola passa de ser considerada una agència de socialització a ser-ho de legitimació del nou règim, mitjançant una ideologia que rebutja la pedagogia nova i estrangera i s'interessa per una "auténticamente española", camí per a una escola tradicional. Amb el pas del temps pretindrà una imatge més moderna, que la vincularà al desenvolupament socioeconòmic i la perpetuació del règim, presidida per una pedagogia interessada per l'eficientisme, el rendiment, la tecnificació i algunes novetats metodològiques.♪

Retrato de Franco.♪
Ajuntament de Salem.♪

les biblioteques

La depuració franquista va afectar la dels llibres de les biblioteques escolars, en especial de *Misiones Pedagógicas*. Es van suprimir aquells d'autors heterodoxes o els considerats incompatibles amb el nacionalcatolicisme, i es substituïren per d'altres amb temes i autors afins al Nou Règim.

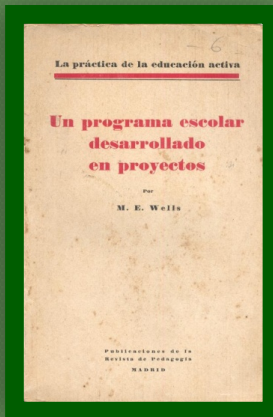
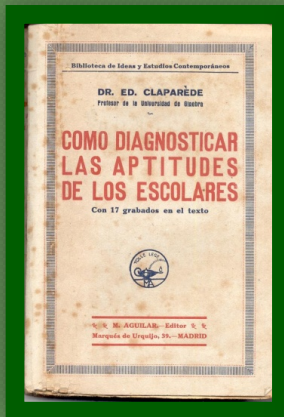
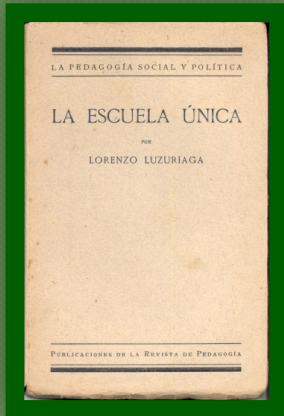

Maleta del centre coordinador de biblioteques de València.
CP Dr. Esplugues. Montaverner

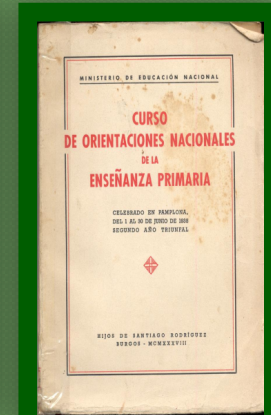
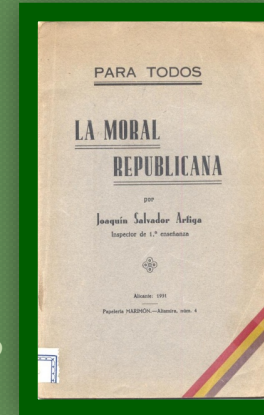
El foment de la lectura coneixerà, durant el franquisme, experiències originals com les biblioteques viatgeres, que convertiran l'escola en espai de lectura per a menuts i grans. El mestre serà la persona encarregada de transportar les maletes plenes de llibres que el Servei Nacional de Lectura facilitarà als ajuntaments i de retornar-les, una vegada llegits, per tal de tornar a reomplir-les.

Biblioteques de mestres

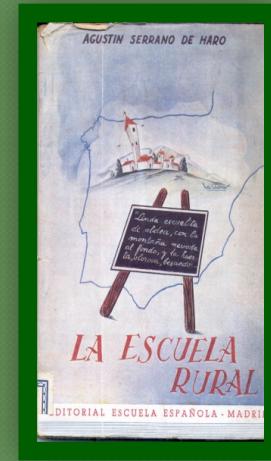
- El conjunt dels llibres que componen la biblioteca personal d'un mestre són un testimoni perfecte de la seua formació pedagògica.
- La biblioteca del mestre Manuel Bertolín Peña ens mostra quins llibres llegia un docent innovador durant les tres primeres dècades del segle XX, quan les propostes de l'escola nova arribaven a les nostres escoles.

Biblioteca del mestre Manuel Bertolín Peña

- La biblioteca del mestre Víctor Mira Teijeiro exemplifica els canvis que suposà el franquisme per un docent format en la Segona República. Els llibres ens parlen dels pressupostos renovadors de la pedagogia republicana, de la seua substitució pels més extremistes del primer nacionalcatolicisme i la seua posterior adequació als principis modernitzadors de la tecnocràcia.

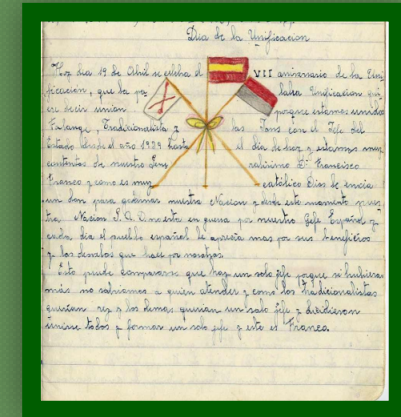

Biblioteca del mestre Víctor Mira Teijeiro

Quaderns

Quadern commemoratiu
“Dia Forestal Mundial”.
Curs 1974-1975.
Col·legi Públic Jaime I.
València.♪

Quaderns d'alumnes de
1943. Col·legi Públic
Cervantes. València.♪

- ◉ Les pràctiques escolars, el dia a dia de l'escola, es veu reflectit amb claredat en els quaderns escolars.♪
- ◉ L'obligació dels mestres en pràctiques de redactar diàriament les seues experiències pedagògiques ens permet resseguir-les i constatar quins ren els continguts, la metodologia i els objectius educatius en cada etapa històrica.♪
- ◉ Els quaderns escolars redactats pels xiquets i les xiquetes ens mostren la importància atorgada a cada matèria, les tècniques utilitzades i, fins i tot, les emocions que acompanyaven la seua redacció.♪
- ◉ La confecció de quaderns commemoratius, que impliquen tota l'escola, els converteixen en magnífics testimonis d'un esforç comú amb l'objectiu de l'obra ben feta. ♪

L'educació femenina

*Mare de Déu xiqueta
llegint. ♪
Col·legi Doctor
Esplugues. ♪
Montaverner♪*

Cosir, resar i llegir seran els continguts que, al llarg de la història, caracteritzaran les escoles de dones. Condicionades pel seu futur paper d'esposes i mares, les xiquetes veuran transcórrer en silenci les hores escolars realitzant labors útils i d'adorn, llegint llibres que les formaran en les tradicionals virtuts femenines de modèstia i paciència; i resant per tal d'arribar a ser perfectes àngels de la llar. ♪

♪
*Examen de costura per ingrés en la
Normal femenina de Mercedes
Bertolín. S/d♪*

Arquitectura escolar

Manuel Bartolomé Cossío, enfront dels monuments escolars, reivindicava l'opinió de Rousseau que la millor escola és l'ombra d'un arbre. Els arquitectes escolars arreplegaren en bona mida aquest ideal en projectar edificis amples, airejats, amb sol i llum i que oferien totes les innovacions pedagògiques per als seus usuaris, alumnes i mestres. D'aquests ideals i de la seua plasmació o no en la realitat són bons exemples els plànols de les escoles de Gandia, de Montaverner, d'Oliva i de Castelló de Rugat, que es planificaren en la Segona República i el franquisme. ♪

Els audiovisuals

En els anys 60 el franquisme intenta una modernització de l'escola que implica la introducció dels mitjans audiovisuals. Projectors de pel·lícules, cinematogràfiques, tocadiscs, aparells de ràdio, projectors de diapositives, màquines d'alcohol i multicopistes que permeten la confecció de les imprescindibles fitxes, seran alguns dels artefactes que envairan les aules, malgrat que els continguts reproduïts continuen responnent a la ideologia del règim.

Projector pel·lícules cine super8 i pel·lícules super-8. Carpeta de diapositives. Tocabiscs, discs. CP Jaime I. València

- ◉ L'objectiu de l'exposició és fer-nos conscients de la importància de preservar el nostre patrimoni historicoeducatiu. Però abans cal localitzar-lo i donar-lo a conèixer. ♪
- ◉ És per això que us convidem a posar-vos en contacte amb nosaltres per tal de compartir els materials que teniu i/o el vostre testimoni oral o escrit. ♪
- ◉ Només tots plegats podrem aconseguir que la seua recuperació siga una realitat. ♪

♪

Exposició: Escoles d'ahir.

Testimonis i empremtes

- ◉ Organitzen: ♪

- CEIC Alfons el Vell i Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació ♪

- ◉ Col·laboren: ♪

- Ajuntaments de Gandia, Llíber, Castelló de Rugat, Montaverner, Oliva (Regidoria de Biblioteques), Ontinyent (Regidoria d'educació), Salem. ♪
- Escola Universitària de Magisteri "Ausiàs March". Universitat de València ♪
- Col·legi Públic Cervantes de València, Doctor Esplugues de Montaverner, Jaime I de València, Sant Francesc de Borja de Gandia , Sant Josep de Calasanç d'Aielo de Malferit ♪
- Josefa i Concepción Bertolín Ponz ♪
- José Manuel Mira Valls ♪

- ◉ Coordinació: ♪

- M^a del Carmen Agulló Díaz; Alejandro Mayordomo Pérez; Gabriel García Frasset ♪

- ◉ Disseny: ♪

- Pau Lagunas ♪

- ◉ Agraïments: ♪

- José Luis Albiñana; Manolo Amat; Rafa Arnal; Javier Bascuñán; Manuel Cerdà; Lola Chelós; Josep Climent, Miquel Escrivà; José Luis Fiol Valero; Adela i Rómulo Garcia Agut, Vicent Gual; Emili Juan, Ramon Juan, Batiste Malonda; Joan Morell; Joan Olivares; Isabel Rodrigo; Teresa Salort, Emilia Tortosa, Vicenta Verdugo i Mercedes Vicent. ♪